

**ความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพ
ด้านการเกษตร: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น
อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ**

The Interest and Needs of Youth In
Agricultural Occupation : A Case Study of Banthaen
Subdistrict Administration Organization, Banthaen District,
Chaiyaphoom Province.

วิไลวรรณ แผลดสุระ* และ ดร.เพ็ญณี แนนธ
Vilanwan Fadsura and Dr. Pennee Narot

---

* นักศึกษาปริญญาโท ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail : noot_fad1977@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ที่ปรึกษา
การศึกษาค้นคว้าอิสระ, E-mail : penne@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการทำอาชีพด้านการเกษตร เพื่อสรุปประมวลเป็นข้อมูลประกอบเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชากรได้แก่เยาวชนที่กำลังศึกษาในภาคบังคับในโรงเรียนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คนได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ และกรอกรับสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่สนใจอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 58.33) และไม่สนใจอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 41.67) 2) ความต้องการรับการสนับสนุนพบว่า ต้องการมากที่สุดคือด้านงบประมาณ(ร้อยละ 54.28)รองลงมาคือสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 22.86) และน้อยสุดคือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 5.72) สำหรับการสนับสนุนกลุ่ม เยาวชนที่สนใจอาชีพเกษตรจะเป็นเพศชายจะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร มากกว่าเพศหญิง ประเภทการเกษตรที่สนใจจะเป็นการปลูกพืชผัก การทำไร่นาสวนผสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และแนวนโยบายของรัฐบาล หากแต่เยาวชนกลุ่มตัวอย่างยังไม่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้งจึงต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองในอนาคต

คำสำคัญ: การส่งเสริมอาชีพการเกษตรเยาวชนในระบบโรงเรียน

Abstract

This is a survey research aimed to study interest and needs of youth in agricultural occupation. The outcome of the study will be a data base for local administration development plan. The research tools included: structural interview and frame for focus group discussion. The population consisted of youth who were studying in schools in Banthaen Sub- district Administration Organization. The

samples were drawn from Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling techniques. The obtained data was analyzed for frequencies and percentages then summarized and reported in descriptive manner. The results were 1) 58.33% of the samples were interested in agricultural occupation and 41.67% were not interested. 2) It was found that samples had needs in receiving supports from local administration; 54.28% in funding, 22.86% in product processing, the least need was 5.72% in agricultural technology. It was also found that youth who were interested in agricultural occupation showed good attitude towards the occupation which were males more than females. They were interested in vegetables farm and mixed farming that can be consumed in the family. This interest was in line with self-sufficiency economy concept. However, the samples indicated that they did not understand the concept clearly. They needed supports from concerned organizations and local organizations continuously.

Keywords: Agricultural Occupation Promotion , Youth in Formal Schools

บทนำ

ระบบเศรษฐกิจของไทย ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2556) พื้นที่ร้อยละ 53 ถูกใช้เป็นที่ให้ผลผลิตภาคการเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ไม้สัก เป็นต้น จนมาถึงปัจจุบัน ข้าว ยังคงเป็นสินค้าเกษตรของประเทศไทย แต่ก็มีปัญหาด้านการตลาดในระดับประเทศ ที่มีโครงการรับจำนำข้าว หรือประกันราคาข้าว ที่เป็นข่าวและเป็นปัญหาของรัฐบาลหลายสมัยมาแล้ว ส่งผลให้การทำการเกษตรไม่ใช่อาชีพในฝัน ของเด็กเยาวชนที่ต้องเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของชาติ เนื่องจากเยาวชนได้เห็นปัญหาของรายได้ในการทำอาชีพการเกษตร

การเปลี่ยนแปลงในอนาคตทางด้านการเกษตร ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจะส่งผลกระทบต่อระดับโลกด้วย อย่างน้อยเพราะการเปิดเสรีทางการค้าในระดับภูมิภาคอาเซียนที่มีการเปลี่ยนแปลงกฎ กติกาใหม่ของโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลก การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่นับวันโลกจะร้อนขึ้นเพราะน้ำแข็งขั้วโลกละลาย ทำให้ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงานมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของโลก ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554) ทำให้ชุมชนในระดับท้องถิ่น ต้องหันมาสนใจคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น สิ่งสำคัญต้องเริ่มสร้างอาชีพตั้งแต่เยาวชนเพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนพัฒนาสร้างสรรค์ เปลี่ยนแปลงชุมชนท้องถิ่นให้อยู่รอด ด้วยภูมิคุ้มกันตามแนวทางพอเพียงได้ ไม่ว่าระบบเศรษฐกิจของโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม หากท้องถิ่นมีแหล่งอาหาร มีแหล่งพลังงานที่มาจากธรรมชาติ มีกำลังสำคัญของคนที่อยู่ในท้องถิ่นที่ร่วมมือกันให้อยู่รอดภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกได้ โดยการส่งเสริมอาชีพ การเกษตรของหน่วยงานท้องถิ่นนั้น จุดมุ่งหมายก็เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมั่นคง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขณะเดียวกัน (กัญเกียรติ สร้อยทอง, 2552) ได้ศึกษาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนาการผลิตข้าวของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่าจุดมุ่งหมายของการส่งเสริมการเกษตร คือเพื่อพัฒนาประชาชนในชนบทที่ประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีความก้าวหน้า มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตดีขึ้น

จากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ที่ราคาตกต่ำ ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกมีหนี้สินรายได้ไม่พอกับรายจ่าย เพราะการลงทุนในปัจจุบันการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น ส่งผลให้ชีวิตเกษตรกรตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ยังลำบากและยากจน จากสถิติรายได้ต่อครัวเรือนภาคการเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เทียบกับรายได้สุทธิ 1 บาท มาจากภาคเกษตรกรรมเพียง 21 สตางค์ คิดเป็นร้อยละ 21.2 เท่านั้น (เบญจวรรณ อุภัก์เกษม, 2557: 13) เพราะด้วยสภาพอากาศ สภาพพื้นที่ และสภาพเศรษฐกิจที่ราคาผลผลิตการเกษตรที่โดนเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรผู้ผลิตจึงมีรายได้ไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน ในปัจจุบันการผลิตหมุนเวียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เยาวชนที่เป็นผู้สืบทอดอาชีพของเกษตรกร ไม่สนใจและไม่ภาคภูมิใจในอาชีพของบรรพบุรุษ ถึงแม้จะมีพื้นที่ว่างเปล่าและพื้นที่ทำการเกษตรมากมาย เยาวชนยังคง

ไม่สนใจในอาชีพเกษตรกร เพราะเป็นอาชีพที่ยิ่งทำยิ่งจน และลำบากตรากตรำ ดังนั้น
เยาวชน คนรุ่นใหม่ จึงมุ่งสู่ระบบอุตสาหกรรม ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมในเมืองใหญ่

ซึ่งเยาวชนคนหนุ่มสาว คนรุ่นใหม่ นั้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการเกษตร
ในท้องถิ่น เพราะเยาวชนเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย
และจิตใจ ที่สามารถเป็นพลังขับเคลื่อนพัฒนาภาคการเกษตรให้ท้องถิ่น และประเทศ
ชาติในอนาคต หากได้รับการส่งเสริม การสนับสนุน ปลูกฝังจิตสำนึกที่ติดต่อการทำ
อาชีพเกษตรกร โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างแหล่งอาหาร แหล่งพลังงานสำคัญใน
ชีวิต ด้วยบริบทแวดล้อมของท้องถิ่น ที่ต้องสร้างความทัศนคติให้เยาวชนรักบ้านเกิด
รักท้องถิ่นของตัวเอง ดังตัวอย่างการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้กับคนรุ่นใหม่และแรงงาน
คืนถิ่น ของเครือข่ายอินแปง จังหวัดสกลนคร ซึ่ง (กานดา ศากยะโรจน์ และคณะ, 2557)
ได้ศึกษาและพบว่า การที่ผู้นำในชุมชน ประชาชน ชุมชน รวมกลุ่มเพื่อสร้างทายาทประชัญ
ชุมชน และยังให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดประสบการณ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสร้าง
เครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประชัญและคนรุ่นใหม่ ให้พัฒนาอาชีพการเกษตร มีโครงการ
ต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ทายาทประชัญเกษตร โครงการเด็กอีกถิ่น ทำให้คนรุ่นใหม่และ
แรงงานคืนถิ่นหันมาทำอาชีพการเกษตรมากขึ้นและมีเครือข่ายในชุมชนรวมทั้งขยาย
เครือข่ายไปยังพื้นที่ใกล้เคียงเป็นตัวอย่างของการชุมชนที่สร้างเครือข่ายเข้มแข็งใน
การสร้างกระบวนการให้เยาวชนหันมาสนใจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่การเกษตร
เป็นอันดับ 1 ของประเทศ จึงมีเยาวชนอพยพแรงงานไปสู่ระบบอุตสาหกรรม เป็น
จำนวนมาก ในช่วงตั้งแต่ ปี 2530 เป็นต้นมา มีแรงงานในชนบทหลังไหลออก
นอกภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึงการอพยพแรงงาน ทำให้แรงงานภาคการเกษตร
ขาดแคลนแรงงานมีอัตราเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี 2503-2553 มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8
ต่อปี (เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม, 2557:19) หนึ่งในนั้นคือจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมี
16 อำเภอ 123 ตำบล 1,617 หมู่บ้าน 28 ชุมชน หนึ่งในนั้นเป็นวัยแรงงาน จากอำเภอ
บ้านแท่น และเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น
จังหวัดชัยภูมิ

ทั้งนี้การกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามที่ วุฒิสภา ตันไชย (2557) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจภาครัฐมีหลักการอยู่
3 ประการ คือ 1) หลักการรวมอำนาจ (Centralization) คือ ลักษณะการรวมอำนาจ

ไว้ที่ส่วนกลาง รวมอำนาจการวินิจฉัยไว้ที่ส่วนกลางทั้งหมด 2) หลักการแบ่งอำนาจ (De-concentration) คือ ต้องมีรัฐบาลเป็นราชการส่วนกลาง มีหน้าที่ดำเนินการแทนส่วนกลาง มีการมอบอำนาจการบริหารงานบางเรื่อง โดยมีได้ตัดอำนาจจากส่วนกลางอย่างเด็ดขาด 3) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือ การจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคล มีการเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหาร มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นเอง มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของท้องถิ่นเอง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแทนอำเภอบ้านแทน จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ตามนัย มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 ครอบคลุมด้านความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกด้าน เช่น การบริการสาธารณะ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ถึงแม้ว่าบทบาทในการพัฒนาด้านต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแทนจะดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคการขาดแคลนด้านทรัพยากรอีกหลายด้าน เช่น ด้านองค์ความรู้ของบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ ทำให้การส่งเสริมอาชีพเยาวชน ด้านเกษตรกรรม ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ทำให้เยาวชนไม่เห็นความสำคัญของการทำอาชีพเกษตรกรรม ไม่มีความภาคภูมิใจ มีความต้องการด้านวัตถุดิบยุคโลกาภิวัตน์ จึงอพยพแรงงานไปทำงานในพื้นที่อุตสาหกรรม อีกทั้งอาชีพเสริมที่เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตการเกษตร ยังไม่ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน มากนัก เพราะที่ผ่านมามีการส่งเสริมอาชีพจะทำให้กลุ่มสตรี กลุ่มผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส แต่ยังไม่มีการส่งเสริมอาชีพให้เยาวชนที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (กานดา ศากยะโรจน์ และคณะ, 2557)

เมื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าอยู่ในกรอบหน้าที่ของท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ถึงแม้ว่าการส่งเสริมการเกษตรสำหรับเยาวชนจะไม่ใช่วิธีที่โดยตรง แต่เป็นการสร้างฐานคิด ทักษะคิด แนวทาง ด้านการประกอบอาชีพการเกษตร ให้เยาวชนอยู่พัฒนาที่ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมเยาวชน ให้เยาวชนหันมาสนใจ และมีแนวโน้มที่จะทำอาชีพเกษตรกรรม เพื่อสืบทอดภูมิปัญญา เจตนารมณ์ สร้างความมั่นคงทางอาหาร สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง จึงมีความจำเป็นและสำคัญ เนื่องเยาวชนเป็นอนาคตของชาติ การมีชุมชนเข้มแข็ง มีอาชีพมั่นคง รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม สืบทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ การส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่ มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ในการที่จะพัฒนาอาชีพ

มีความเข้าใจ ในการทำการเกษตรอย่างถูกวิธี เรียนรู้และปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะสามารถหนุนเสริมให้เยาวชนมีคุณภาพชีวิตดี มีความมั่นคง มีความมั่นคงทางอาหารที่เชื่อมโยงสู่ชุมชน เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่มีแรงบันดาลใจในการทำเกษตรกรรม มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชน และสังคม ส่งผลถึงความมั่นคงของประเทศชาติ สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรจึงเป็นเหตุผลหนึ่งของการนำไปสู่การพัฒนาของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเยาวชนในอันที่วางแผนส่งเสริม สนับสนุนให้กับเยาวชนมีการพัฒนาด้านการเกษตรเพื่อให้ดำรงชีวิตในชุมชนและเติบโตเป็นประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตดี มีระบบเศรษฐกิจในชุมชนที่ดี เป็นคนรุ่นใหม่มีความต้องการที่จะอยู่พัฒนาท้องถิ่นตนเอง รักบ้านเกิด ลดการอพยพแรงงาน ลดความแออัดในเมืองอุตสาหกรรม สร้างงานสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการทำอาชีพด้านการเกษตรและเพื่อการสรุปประมวลข้อมูลใช้ประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตพื้นที่ของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ด้านประชากรคือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระบบการศึกษาภาคบังคับแบ่งตามช่วงชั้น 3 ช่วงชั้นคือประถมปลาย มัธยมศึกษาต้น และมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน โดยการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มกับเยาวชนในความสนใจและความต้องการในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาในระบบการศึกษาภาคบังคับ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามช่วงชั้น และสุ่มอย่างง่าย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาดังนี้

หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis) เป็นปัจเจก คือ เยาวชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนประถมจำนวน 6 โรงเรียน (จำนวนประชากร 90 คน) และโรงเรียนมัธยม 1 โรงเรียน (จำนวนประชากร 1,311 คน)

กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนประถมตอนปลาย (ป.6) มัธยมตอนต้น และมัธยมตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถม 6 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยม 1 โรงเรียนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามช่วงชั้น และสุ่มอย่างง่ายตามช่วงชั้น รวมจำนวน 60 คน ดังนี้

ช่วงชั้น 1 โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในช่วงประถมตอนปลาย (ป.6) จำนวน 6 โรงเรียน เลือกตัวอย่าง แบบสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 2 คน รวม 12 คน

ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในระดับมัธยมตอนต้น (ม.1-ม.3) เลือกสุ่มอย่างง่ายจาก 12 หมู่บ้านๆ ละ 2 คน รวมเป็น 24 คน

ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในระดับมัธยมตอนปลาย (ม.4-ม.6) เลือกสุ่มอย่างง่ายจาก 12 หมู่บ้านๆ ละ 2 คน รวมเป็น 24 คน (การสุ่มตัวอย่างมาโรงเรียนละ 2 คน เพราะมีประชากรของโรงเรียนประถมต่ำสุด 2 คน เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อความหลากหลายของเยาวชนทั้ง12หมู่บ้าน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบบสัมภาษณ์ เยาวชนตามกรอบคำถาม และ กรอบการสนทนากลุ่มที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มนำมาวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา

และสรุปนำเสนอเป็นความเรียง และจัดหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรสำหรับเยาวชน

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลความสนใจในการทำอาชีพด้านการเกษตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในการทำอาชีพการเกษตร(ร้อยละ 58.33) สาเหตุของความสนใจเพราะเป็นอาชีพของครอบครัว ได้ทดลองปลูกพืชใหม่จึงสนุกกับการลงมือทำ ถึงแม้ว่าจะไม่มีรายได้มากมายแต่ได้บริโภคเองในครัวเรือน ส่วนกลุ่มที่ไม่สนใจอาชีพการเกษตร(ร้อยละ 41.67)สาเหตุที่ไม่สนใจในเพราะราคาผลผลิตไม่คงที่ รายได้ไม่มั่นคง รวมทั้งครอบครัวไม่ต้องการให้ทำงานหนักตรากตรำ ไม่มีรายได้ที่เพียงพอ ด้านความต้องการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานท้องถิ่น ต้องการด้านงบประมาณมากที่สุด(ร้อยละ 34.28) รองลงมาคือด้านการแปรรูปผลผลิต (ร้อยละ 22.86) และน้อยสุดด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (ร้อยละ 5.72) สำหรับความต้องการสนับสนุน หมายความว่าต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิอุดหนุนด้านงบประมาณต้องการมากที่สุด (ร้อยละ 54.28) รองลงมาคือการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์(ร้อยละ 22.86) และน้อยสุดคือต้องการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 5.72) สุดท้ายคือความต้องการได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องคิดเป็น(ร้อยละ 85.71) และต้องการส่งเสริมบ้างเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 14.29)

2. ข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุปข้อมูลจากการวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อเสนอต่อหน่วยงานท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ประกอบการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนโดยข้อมูลความสนใจและความต้องการที่สามารถนำมาประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่นที่ได้จากการวิเคราะห์ความสนใจและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมการให้ความรู้อบรมฝึกปฏิบัติจริงการดูงาน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
- 2) มีการจัดตั้ง สร้างเครือข่ายเยาวชนรักการเกษตรเยาวชนที่ต้องการทำอาชีพเกษตร มีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ปกึษาหาหรือในการทำอาชีพร่วมแบ่งปันประสบการณ์ถ่ายทอดต่อกันไป เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เยาวชน ที่ว่างงาน ไม่มีที่ทำกิน มาร่วมกันแบ่งปัน ทดลองการปฏิบัติ3) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในเบื้องต้น

เป็นปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการเริ่มทำการเกษตร 4) สร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างปราชญ์เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตร 5) จัดงานนิทรรศการ การประกวด ผลผลิตทางการเกษตร เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการทำอาชีพให้กับเยาวชนด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนุก น่าสนใจมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้วเยาวชน ที่มีความสนใจในอาชีพการเกษตร ซึ่งเด็กนักเรียนในโรงเรียนต่างจังหวัดจะได้สัมผัสกับการฝึกอาชีพด้านการเกษตร การทำนา ทำไร่ ทำสวน การปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพื่อใช้บริโภคเองและที่เหลือจำหน่ายในชุมชน เพราะมีครูที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริม กล่าวคือ ครูผู้สอนโรงเรียนที่เป็นคนในพื้นที่ จะมีที่ดินทำกิน จึงเป็นลักษณะการสอนแบบปฏิบัติจริง และเยาวชนในวัยนี้ก็ชอบที่ได้ทดลองอาจจะไม่ได้ผลผลิตเท่าใดนัก แต่ได้ประสบการณ์ ได้เรียนรู้กระบวนการเพาะปลูก การดูแลรักษา การเจริญเติบโตของพืช ตลอดจนจนถึงการเก็บเกี่ยว หากหน่วยงานของรัฐและเอกชนได้เข้ามาทำการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนเหล่านี้ ก็อาจจะเติบโตเป็นผู้ผลิตสินค้าภาคการเกษตรที่ได้คุณภาพ ปลอดภัย นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ไม่มีการอพยพแรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรม สำหรับกลุ่มที่ไม่สนใจอาชีพการเกษตร นั้นสาเหตุสำคัญคือผู้ปกครองของเยาวชน ไม่ต้องการให้ ทำอาชีพการเกษตร ต้องการให้เรียนจบสูงและทำงานที่มีเงินเดือนมั่นคง และความต้องการของเยาวชนที่จะประกอบอาชีพอื่น เช่นการรับราชการ เป็นครู หมอ ตำรวจ ทหาร รวมถึงบริบทแวดล้อมเรื่องที่ดินทำกิน เรื่องปัจจัยการผลิต และเงินทุนสำหรับการเริ่มต้นด้วย

วิจารณ์และสรุปผล

สรุปผลจากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างแล้ว ความสนใจและความต้องการในการทำอาชีพการเกษตรของเยาวชน นั้นถึงแม้จะมีเยาวชนที่สนใจการทำอาชีพการเกษตร ร้อยละ 58.33 หากแต่เยาวชนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมเท่านั้น ทั้งนี้ทั้งนั้นหากเยาวชนกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นความสนใจและความต้องการในอาชีพอาจจะมีการเปลี่ยนแปลง และความคาดหวังทัศนคติต่ออาชีพการเกษตรอาจจะมากขึ้นหรือลดลงได้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนใจ ร้อยละ 41.67 ในอนาคตเมื่อเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จบการศึกษาแล้ว ก็อาจจะมี ความสนใจในอาชีพการเกษตรมากขึ้นก็เป็นได้ ซึ่งปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ

การเมือง การปกครองของประเทศไทย ภาวะเศรษฐกิจโลก ต่างก็ทำให้ปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การทำอาชีพการเกษตรเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้เยาวชนมีอาชีพ ที่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตในต่างจังหวัดที่ค่าครองชีพ และวิถีชีวิตที่ยังหลงเหลือความเป็นธรรมชาติที่ยังไม่ถูกปรุงแต่งจากอุตสาหกรรมมากนัก แบบชนบท ที่พึ่งพาอาศัยกันระหว่างชุมชนท้องถิ่น หากแต่เยาวชนกลุ่มตัวอย่างนั้น ยังต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ด้านวิชาการอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย ถือว่าเป็นการพัฒนาที่รอบด้าน สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอาชีพการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาจากอาชีพบรรพบุรุษ และสืบทอดสู่รุ่นต่อไป

จากความสนใจและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อจะเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้กับเยาวชนได้ ซึ่งข้อมูลที่สามารถนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ การส่งเสริมอาชีพให้เยาวชน ต้องมีโครงการอบรม ให้ความรู้ ด้านวิชาการ เกษตร การทัศนศึกษาดูงานกลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ จากกรณี ของการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้คนรุ่นใหม่และแรงงานคืนถิ่น จากการศึกษาของ กานดา ศากยะโรจน์ และคณะ (2557) ที่มีการพัฒนาให้คนรุ่นใหม่สร้างการเชื่อมโยงระหว่างปราชญ์และผู้นำชุมชน ให้เกิดการพัฒนาอาชีพการเกษตรเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทำให้คนรุ่นใหม่และแรงงานคืนถิ่น กลับมาทำอาชีพการเกษตรเหมาะสำหรับการนำเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น ไปศึกษาดูงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และความมั่นใจในการทำอาชีพการเกษตรให้มากยิ่งขึ้น และเยาวชนส่วนใหญ่ในการวิจัยนี้ได้แสดงความสนใจในการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับกัญเกียรติ สร้อยทอง (2552) ที่พบว่าการพัฒนาประชาชนในชนบทที่ประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีความก้าวหน้า มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จึงสามารถที่จะขับเคลื่อนแผนนโยบายภายใต้ภารกิจในยุคทศวรรษการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้มั่นคง หากหน่วยงานมีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำองค์ความรู้ วิทยาการ มีการบริหารจัดการ ระบบการจัดการตลาด ให้กับประชาชน ก็สามารถที่จะสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน

และเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ได้เห็นและมั่นใจ เป็นภูมิคุ้มกันในชีวิตของเยาวชนได้ว่า
หน่วยงานท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการ สามารถที่จะประกอบอาชีพการเกษตรและ
มีรายได้มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีในท้องถิ่นตนเองไม่ต้องอพยพย้ายแรงงานเข้าสู่ระบบ
อุตสาหกรรม อีกทั้งยังเป็นกำลังในการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นพัฒนา
ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี นำไปสู่การพัฒนาประเทศ

จากการประมวลสังเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปนำเสนอประเด็นที่น่าไปใช้
เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ 1) ควรมีนโยบายที่
ชัดเจนในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้กับเยาวชนโดยการกำหนดไว้ในแผนพัฒนา
ท้องถิ่น 2) ควรมีงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมการอบรมให้ความรู้
ด้านการเกษตร การศึกษาดูงานโครงการของการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ และ
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต คือควรศึกษาความต้องการรวมกลุ่มในการทำ
อาชีพการเกษตรของเยาวชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น
จังหวัดชัยภูมิ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ในการทำเกษตรในชุมชน
และขยายผลไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำอาชีพการเกษตรระหว่างชุมชน
อื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กานดา ศากยะโรจน์, เกยูร เม่าทอง, และ ดร.สุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์. 2557. การมี
ส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้แก่คนรุ่นใหม่
และแรงงานคืนถิ่น : กรณีศึกษาเครือข่ายอินแปง จังหวัดสกลนคร. กรุงเทพฯ.
โรงพิมพ์ชุมชนนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด สำนักงานการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กัญเกียรติ สร้อยทอง. 2552. การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนาการผลิตข้าว. สำนัก
ส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. สำนัก
งานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม. 2557. **อนาคตเกษตรกรรมไทย**. เชียงใหม่ : แผนงานสร้างเสริม
นโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.

ปรียานุช พิบูลสรารุจ. 2549. **หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง.** วันที่ 22 กรกฎาคม 2549. เอกสารบรรยายสัมมนาวิชาการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537. 26 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป. เล่ม 126 ตอนที่ 84ก.

วุฒิสาร ตันไชย. 2557. **การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2556. **ยุทธศาสตร์การเกษตรวิเคราะห์สถานการณ์จากอดีตสู่ปัจจุบันและแนวโน้ม (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2556** ค้นจากเว็บไซต์. http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oae_web/ewt_news.php?nid=163&filename=index